

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

DIREKTORAT ZA DELOVNA RAZMERJA IN PRAVICE IZ DELA

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 08

F: 01 369 78 30

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

PREDLAGAM VLADI
Urad Vlade RS za komuniciranje

gp.ukom@gov.si

Številka: 1031-169/2015/2
Datum: 28.10.2015

Zadeva: Predlagam.vladi.si – Predlog 4437-146: popravek pokojninske reforme
Zveza: Vaš dopis št. 092-146/2013/2 z dne 26.10.2015

Na Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve smo prejeli dopis, posredovan preko spletnega orodja predlagam.vladi.si, v katerem avtor predlaga, da se tistim delavcem in delavkam, ki so začeli z delom pri 15-tih letih, šteje kot pogoj za upokojitev 40 let delovne dobe ne glede na starost, torej, da se lahko upokojijo, ko imajo 40 let delovne dobe. Razlog za tak predlog je, da so začeli delati še kot otroci, v bistveno slabših pogojih kot sedaj, delovna mesta za te ljudi so bila slabše plačana, ker nimajo izobrazbe, pokojnine bodo zelo nizke, zato si vsaj to olajšavo zaslužijo.

Za predloge in izraženo mnenje se zahvaljujemo, v nadaljevanju pa podajamo pojasnilo z vidika zakonodaje o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja je zavarovalni sistem, ki vsebuje tudi elemente solidarnosti in vzajemnosti, kar pomeni, da gre za sistem, v katerem je posameznik zavarovan za nastop določenega rizika (npr. starost, invalidnost, smrt v družini). Pravica do starostne pokojnine je primarno vezana na **zavarovalni riziko starosti**, to je na predpostavko, da se ob nastopu določene starosti in ob izpolnjevanju drugih z zakonom določenih pogojev, zavarovancu zagotovi materialna in socialna varnost, ker si je sam z delom ne zmore več zagotoviti. Tako sta po veljavni zakonodaji določena dva pogoja za uveljavitev starostne pokojnine, in sicer pogoj starosti ter pogoj pokojninske dobe. ZPIZ-2 tako v 27. členu določa, da je pogoj za pridobitev pravice do starostne pokojnine **starost 65 let in dopolnjenih najmanj 15 let zavarovalne dobe**.

Kljub temu Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS št. 96/12 s spremembami, v nadaljevanju ZPIZ-2) ohranja določene **prednosti za tiste osebe, ki so se zaposlile relativno zgodaj in imajo dolgo pokojninsko dobo**. Ker gre v večini primerov pri teh osebah za fizično bolj obremenjujoče poklice, se tudi zakonodajalec sam zaveda, da posamezna dela glede na svojo zahtevnost in naravo niso medsebojno primerljiva in zato ni primerljiva niti starost, ko oseba postane nezmožna za delo in ko se umakne iz trga dela, ne da bi bila njena pokojnina pri tem zmanjšana. **Zato ZPIZ-2 tem kategorijam oseb omogoča, da**

se upokojijo pred dopolnitvijo starosti 65 let, in sicer tako, da ravno za te zavarovance predvideva upokojitvene pogoje, ki so v večji meri vezani na pokojninsko dobo posameznikov. Na ta način jim omogoča možnost znižanja "polne" starosti ter pridobitev pravice do starostne pokojnine brez odbitkov. Tisti, ki so začeli delati zgodaj, se tako v skladu z ZPIZ-2 lahko starostno upokojijo že pri **60 letih starosti in 40 letih pokojninske dobe brez dokupa.** Novi pokojninski zakon za tiste z dolgo pokojninsko dobo predvideva tudi ustrezna prehodna obdobja, v katerih se bodo upokojitveni pogoji uveljavljali postopno. Starostna upokojitev pri 60 letih in z 40 leti pokojninske dobe brez dokupa, bo kot pogoj v celoti uveljavljena šele leta 2018 za moške in leta 2019 za ženske. Pojasnjujemo tudi, da se starostna meja za pridobitev pravice do starostne pokojnine, v primeru vstopa v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, pred dopolnjenim 18. letom starosti, zniža za ves čas trajanja obveznega zavarovanja do dopolnjenega 18. leta starosti. Peti odstavek 28. člena ZPIZ-2 določa, da sta do tega znižanja upravičena tako moški kot tudi ženska, če sta dopolnila 40 let pokojninske dobe brez dokupa, in sicer se jima starostna meja v tem primeru lahko zniža maksimalno do 57 let starosti (ženske) in 58 let starosti (moški).

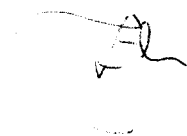
Potrebno je poudariti, da je določitev nižje starosti za osebe, ki so začele delati zgodaj in imajo tako relativno zgodaj dopolnjeno pokojninsko dobo, **posebnost, ki je zakonodaje v tujini ne urejajo.** Največ sistemov namreč določa, da mora upravičenec za pridobitev pravice do starostne pokojnine dopolniti tako imenovano vstopno starost za priznanje pravice do starostne pokojnine, to je 65 let, ker se od tu dalje v povprečju predpostavlja nezmožnost zagotavljanja sredstev z delom in kar dejansko predstavlja riziko starosti.

Glede na zapisano je torej potrebno, da vsak posamezni zavarovanec nosi del bremena staranja prebivalstva oziroma da se bremena staranja prebivalstva sorazmerno porazdelijo med posamezne skupine prebivalstva. Če na koncu povzamemo, je vezanost pogoja starosti na pridobitev pravice do pokojnine povezana s predpostavko, da je prav starost tista, ki onemogoča normalno vključitev zavarovanca v organizirano in produktivno delo, da bi si lahko sam zagotavljal socialno in materialno varnost. Pri starostnem upokojevanju gre tako za upokojevanje zaradi rizika starosti, na kar pa načeloma pokojninska doba nima vpliva, zaradi česar ni mogoče dodeliti pokojnine pred izpolnjevanjem starostnega pogoja.

S spoštovanjem,

Pripravila:
Barbara Starič Strajnar
Sekretarka

Mitja Žiher
Vodja sektorja

dr. Andraž RANGUS
GENERALNI DIREKTOR

